

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 555
van **MATTHIAS DIEPENDAELE**
datum: 29 mei 2018

aan **PHILIPPE MUYTERS**
VLAAMS MINISTER VAN WERK, ECONOMIE, INNOVATIE EN SPORT

Industriële innovatie - Project 'Fokus'

Het project Fokus (Fabriek van de toekomst Ontwikkelen uit KennisbUndeling en Samenwerking) komt voort uit de Vlaams-Nederlandse top van eind 2016, waar Nederland en Vlaanderen zich engageerden in een high tech samenwerkingsagenda. Het doel van Fokus is om via een gezamenlijke en gestructureerde aanpak de kennis, faciliteiten en technologieën in de field- en kennislabs in Vlaanderen en Nederland op het vlak van productietechnologie proactief in te zetten om bij 150 kmo's/mkb's innovaties te ontwikkelen en te implementeren die hen kunnen helpen om te transformeren naar een Fabriek van de Toekomst.

Vlaanderen en Nederland willen zo samen de transformatie naar de digitale industrie aanpakken. Het project moet ervoor zorgen dat zeven kennislabs in Nederland en Vlaanderen intensief gaan samenwerken. Dit engagement werd op 23 april 2018 herbevestigd door minister-president Geert Bourgeois en de Nederlandse staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat Mona Keijzer tijdens de Hannover Messe.

Industriepartners zoals Agoria, FME, HighTech NL, Brainport Industries en kennisinstellingen Sirris, Flanders Make, KU Leuven campus Brugge, Open Manufacturing Campus en TNO bundelen de krachten voor het project. Bedrijven kunnen gebruikmaken van de voorziene infrastructuur om innovaties te ontwikkelen en te implementeren zodat ze kunnen transformeren naar een 'Fabriek van de Toekomst'. Een deel van de beschikbare middelen voor Fokus zou vanuit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (Interreg Vlaanderen-Nederland) komen.

1. Met betrekking tot het project Fokus
 - a) Wat is de precieze scope van dit project?
 - b) Welke (Vlaamse) doelstellingen werden geformuleerd, wanneer en hoe moeten deze behaald worden?
 - c) Welke middelen en vanuit welke kanalen worden in het project geïnvesteerd? Hoe zijn deze middelen verdeeld over infrastructuur, webscans, transitietraject, projectwerking enzovoort?
 - d) Hoe ziet de roadmap van dit project er uit binnen de looptijd van januari 2018 tot december 2020?

2. Bedrijven kunnen gebruikmaken van de voorziene infrastructuur om innovaties te ontwikkelen en te implementeren zodat ze kunnen transformeren naar een fabriek van de toekomst. Er wordt een trechtermethode toegepast waarbij de procedure start bij 200 bedrijven die een webbased scan laten uitvoeren. Daarna vinden 150 persoonlijke detailleringsgesprekken plaats met een van de projectpartners. Daaropvolgend kunnen 75 ondernemingen deel uitmaken van interactieve workshops. Ten laatste worden 35 individuele trajecten in de verschillende praktijklabs ondergebracht waarna de output van dit proces resulteert in een concreet en individueel implementatieplan. Met behulp van een toegangsbiljet kan een maakbedrijf een innovatiescan en transitietraject inkopen ter waarde van 10.000 euro.

Hoe kunnen maakbedrijven van de toekomst instappen in dit project?

3. Via het Made Different-programma en het onderzoekscentrum Flanders Make heeft Vlaanderen zijn eigen beleidsinstrumenten met betrekking tot de stimulering van bedrijven om de stap te zetten naar 'factory of the future'.

Hoe zal het Fokusproject aansluiten bij dit Vlaams beleid? Zijn synergieën of zelfs versterkingen mogelijk?

4. Nederland kent met 'Smart Industry' een gelijkaardig instrument als Made Different in Vlaanderen om bedrijven de stap te laten zetten naar een fabriek van de toekomst. Zij focussen echter doorgedreven op Industrie 4.0-toepassingen, onder andere via diverse fieldlabs.

Welke meerwaarde ziet de minister in een samenwerking met Nederland? Zal er bekeken worden welke aspecten van de Nederlandse aanpak eventueel in Vlaanderen implementeerbaar zijn?

ANTWOORD

op vraag nr. 555 van 29 mei 2018

van **MATTHIAS DIEPENDAELE**

1. a) Het project heeft als doel bedrijven uit de maakindustrie te helpen transformeren naar fabrieken van de toekomst. Hierbij wordt ingespeeld op recente evoluties zoals Industrie 4.0 waarbij applicatielabo's in Nederland en Vlaanderen een centrale rol spelen om dit te realiseren. Uniek aan dit project is dat niet alleen de technologie maar ook de mens in de fabriek centraal staat. Kennisopbouw en -verwerving maken een belangrijk deel uit van het project naast de aanpassing en verbetering van bestaande praktijklab-infrastructuur in Vlaanderen en Nederland.
- b) De doelstelling van het project is het middels gestructureerd inzetten en verbinden van de kennis, faciliteiten en technologieën in de kennislabs in Nederland en Vlaanderen op het gebied van productietechnologie, zodat bij 200 KMO/MKB-bedrijven potentieel innovaties kunnen worden ontwikkeld en geïmplementeerd die hen helpen te transformeren naar een Fabriek van de Toekomst (FvdT).

Vlaanderen en Nederland zullen binnen dit project intensief samenwerken en kennis bundelen om de gezamenlijke kennislab-infrastructuur beschikbaar te maken voor het industrieel KMO/MKB dat hiermee voordelen kan behalen in het overkomen van hun uitdagingen die voortkomen uit de transitie naar de Fabrieken van de Toekomst.

In dit project wordt gefocust op twee technologieën die een sleutelrol spelen in de Fabrieken van de Toekomst:

- 1) flexibele operator ondersteuning op de werkplek m.b.v. (collaboratieve) robots en augmented reality (AR);
- 2) geconnecteerde werkplaats: Slimme integratie en connectie van machines op de werkplek in de context van complexe hoogwaardige componenten/producten.

Om de KMO/MKB-er te bereiken, engageren en activeren wordt er binnen FOKUS een trechterbenadering gehanteerd. Deze trechtermethode betekent dat de KMO/MKB-er een proces doorloopt dat start bij een webbased scan, gevolgd door een persoonlijke detailleringsgesprek met 1 van de projectpartners, diens vragen (mogelijk geclusterd met die van collega KMO/MKB-ers) ziet worden ondergebracht in de praktijklabs aan de beide zijden van de grens, waarna de output van dit proces kan resulteren in een implementatieplan, specifiek gericht op de bedrijfsvoering van de KMO/MKB-er in kwestie. Met betrekking tot deze laatste fase is er een toegangsbiljetsysteem ingericht, welke stimuleert dat de individuele KMO/MKB-er 1 van de projectpartners inschakelt om de output van de trajecten in de praktijklabs, te vertalen in een individueel implementatieplan.

Om de omschreven projectdoelstelling te kunnen realiseren, is het zaak dat er verschillende subdoelstellingen worden gerealiseerd. Deze subdoelstellingen zijn van toepassing op de verschillende fasen in de gehanteerde trechterbenadering.

Dit zijn:

- 1) Analysefase individuele KMO/MKB-er: ontwikkelen van een methode voor het scannen van productiecapaciteiten/maakprocessen van bedrijven ter indicatie van hun gereedheid als Fvdt;
- 2) Implementatieplan individuele KMO/MKB-er: ontwikkelen van een uniforme implementatiemethodiek voor bedrijven om hen te transformeren naar een Fvdt;
- 3) Ontwikkeling ecosysteem praktijklabs om geclusterde vraagstellingen te kunnen onderzoeken/beantwoorden: vraaggestuurd ontwikkelen van innovatieve technologieën ter ondersteuning van ondernemingen in hun transformatie naar een Fvdt.

Deze doelstellingen zullen tussen 01/05/2018 en 30/04/2021 gerealiseerd worden. Door de ontwikkeling en validatie van een breed inzetbare en uitvoerbare aanpak en het realiseren van een grensoverschrijdende infrastructuur waarin samenwerking en kennisdeling centraal staan, is het de ambitie om op termijn de gehele maakindustrie in Nederland, Vlaanderen en mogelijk zelfs Europa te impacteren.

- c) FOKUS betreft een Interreg project met een totale kostprijs van 4.294.998,60 euro waarvan 2.147.499,30 euro aan EFRO middelen bijgedragen wordt door Interreg Gensregio Vlaanderen-Nederland.

De overige 50% zullen worden aangedragen door de projectpartners zelf. De precieze samenstelling, bedragen en % staan momenteel nog niet 100% definitief vast. Wat wel vaststaat is dat de Nederlandse en Vlaamse partners een voldoende deel eigen middelen zullen investeren alsook hun respectievelijke Rijksoverheid, Regionale overheid of betrokken Vlaamse of Nederlandse provincies om een evenwichtig bedrag aan cofinanciering zullen vragen

Zelf ben ik gevat geworden door een vraag vanwege de Vlaamse partners SIRRIS, Flanders Make en Agoria om een bijdrage van 267k uit het Hermes fonds ter cofinanciering van hun activiteiten in het project. Dit komt overeen met 15% van hun totale projectkost (1.783k). Hierover werd nog geen definitieve beslissing genomen omdat ik eerst het definitieve financieel plaatje wens af te wachten. Vanwege de andere Vlaamse partners OMC-Open Manufacturing Campus en KU Leuven heb ik geen vraag tot cofinanciering via het Hermes fonds ontvangen. Op basis van de laatst beschikbare informatie lijkt het erop dat enkel KU Leuven mogelijks nog een cofinancieringsvraag zal stellen.

De middelen zijn als volgt verdeeld over de verschillende werkpakketten

<u>Werkpakket</u>	<u>Budget</u>	<u>%</u>
WP 1 Projectmanagement	430.732,00	10,03
WP 2 Communicatie	249.888,00	5,82
WP 3 Advies- en ondersteuningsdiensten ikv scans productie onderneming	303.712,00	7,07
WP 4 Ontwikkelen van Implementatiemethodiek in het kader van de innovatieondersteunings- en adviesdienst van de	268.686,00	6,26
WP 5 Opzet vraag gestuurde kennisdeling ter bevordering van grensoverschrijdende kennisverwerving	2.342.473,60	54,54
WP 6 Realisatie 'Factories of the Future'	699.507,00	16,29
Totaal	4.294.998,60	100%

Werkpakket 1 en 2 vormen de verplichte werkpakketten Projectmanagement en Communicatie.

Werkpakket 3 heeft als doel om de instrumenten te benoemen en uit te werken (innovatieadviesdienst) om de bestaande situatie binnen de MKB/KMO bedrijven in kaart te brengen.

Werkpakket 4 omvat de uitwerking van een robuuste implementatiemethodiek waarmee beoogde verbeterpunten geïmplementeerd kunnen worden binnen de KMO/MKB bedrijven.

Werkpakket 5 beoogt onderzoeksfaciliteiten (praktijklabs) welke momenteel gefragmenteerd aan beide zijden van de grens al dan niet aanwezig zijn, op te lijnen, waar nodig aan te vullen en te structureren op basis van gemeenschappelijke en vraaggestuurde kennisvragen en behoeften aan (nieuwe) technologieën vanuit MKB/KMO bedrijven. Dit leidt tot fysieke nieuwe en verbeterde machinerie/technologie in de volgende praktijklabs:

- Fieldlab Flexibel Manufacturing Eindhoven: 125 m2
- Praktijklab Diepenbeek 300 m2 .
- OMC te Turnhout 100M2
- KU Leuven Campus Brugge 120m2

In dit werkpakket wordt dis zowel praktische als inhoudelijke grensoverschrijdende en interregionale samenwerking tussen de industriepartners, kennispartners en bedrijven opgezet en uitgevoerd. Dit bevordert de grensoverschrijdende kennisoverdracht en de gemeenschappelijke ondersteuning van de transformatie naar de Factory of the Future.

Werkpakket 6: de output van dit werkpakket zijn de resultaten van de praktijktesten met de ontwikkelde innovatieadviesdiensten, de implementatiemethodiek en het ecosysteem alsook circa 35 implementatieplannen richting Factory of the Future voor participerende KMO/MKB-ers die het gehele proces hebben doorlopen.

- d) De planning van het project is inmiddels licht gewijzigd met een start op 1/5/2018 en einde op 30/4/2021.

De roadmap ziet er dan als volgt uit

1/5/2019 - 30/4/2021: Realisatie WP 1 Projectmanagement (incl. 4 maanden administratieve afronding van het project)

1/5/2018 – 1/1/2021: Realisatie WP 2 Projectcommunicatie

1/5/2018 – 1/4/2019: Realisatie WP3 Advies- & ondersteuningsdiensten

1/5/2018-- 30/4/2019: Realisatie WP4 Implementatie innovatie adviesdiensten

1/5/2018 – 1/3/2021: Realisatie WP 5 Kennisdeling en demo activiteiten alsook verbeterde praktijk-lab infrastructuur

1/5/2018 – 1/2/2021: Realisatie WP 6 Factories of the Future

2. De KMO/MKB-er kan zich voor het toegangsbiljet richten tot de toetsingscommissie bestaande uit vertegenwoordigers van de projectpartners. Het loket van de toetsingscommissie waar een toegangsbiljet kan worden verkregen is gevestigd bij Sirris. Deze is conform de in staatssteunverordening opgenomen definitie voor 'onderzoeks- & Innovatiecentra en kennisinstellingen'. Met het toegangsbiljet kan de ondernemer 100% van de rekening voldoen, hij moet daarvoor wel binnen 4 maanden na ontvangst van het toegangsbiljet een ondertekende opdracht overleggen. De betreffende projectpartner verzilvert het ontvangen toegangsbiljet bij de projectcoördinator. De waarde van een toegangsbiljet is € 10.000,-. Met behulp hiervan kan een maakbedrijf een innovatiescan en transitietraject inkopen ter waarde van €10.000,-.

3. De methodologie achter Made Different is in belangrijke mate ontwikkeld met Vlaamse steun. We zijn dan ook verheugd dat hieraan ruimere verspreiding wordt gegeven. Flanders Make is, zoals vermeld, deel van het consortium en zal dus via dit kanaal zijn relaties met kmo's en de toepassing van zijn onderzoek kunnen versterken.

Maar voor de volledigheid wijs ik er op dat de transformaties in de productie zoals gehanteerd in het factory of the future concept nauw aansluiten bij de evoluties naar Industrie 4.0. In die context worden in Vlaanderen ook specifieke acties opgezet zoals de proeftuinen Industrie 4.0, waar bedrijven in contact kunnen komen met oplossingen om de transformaties daadwerkelijk door te voeren. Ook verschillende clusters besteden expliciet aandacht aan de digitale transformatie en zetten activiteiten op die sterk complementair zijn met wat hier gebeurt.

4. De samenwerking met Nederland, die trouwens ook gekaderd wordt in de gezamenlijke technologie-agenda afgesproken op het Vlaams-Nederlands overleg, is zeer waardevol. De Smart Industry agenda in Nederland, getrokken door de bedrijfsfederatie FME en het technologisch instituut TNO is echter veel ruimer dan Make Different. De recente update voor 2018-2021 vermeldt 9 acceleratie projecten, die in belangrijke mate aansluiten bij wat we in Vlaanderen rond Industrie 4.0 en ruimere digitalisatie-aspecten opzetten. Het is zeer waardevol om hierover informatie uit te wisselen en de mogelijkheden voor implementatie in Vlaanderen te bekijken.